

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3523/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amelyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló közigazgatási perben megállapított tényállás szerint az elsőfokú vadászati hatóság húsz éves időtartamra megállapította a kódszámmal rendelkező vadgazdálkodási rendeltetésű vadászterület határát, egyidejűleg a vadászterület földtulajdonosi közösségét (a továbbiakban: földtulajdonosi közösség) nyilvántartásba vette. A földtulajdonosi közösség 2017. július 25. napján gyűlést tartott, amelyen – többek között – közös képviselőt választott, akit az elsőfokú hatóság nyilvántartásba vett. Az indítványozó a földtulajdonosi közösség tagjaként polgári pert indított a gyűlésen hozott valamennyi határozat érvénytelenségének megállapítása iránt, továbbá fellebbezéssel élt a megválasztott közös képviselő nyilvántartásba vételéről rendelkező határozat ellen. A másodfokú hatóság megsemmisítette az első fokon hozott határozatot, az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, később ezt a határozatát hivatalból visszavonta, és az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Az indítványozó keresettel támadta meg ez utóbbi másodfokú határozatot. A Miskolci Törvényszék 10.K.700.974/2020/11. számú ítéletével megsemmisítette a korábbi másodfokú határozatot visszavonó és az elsőfokú határozatot helybenhagyó határozatot. A jogerős ítélet ellen érdekeltként a földtulajdonosi közösség megválasztott képviselője terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A Kúria Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítéletével hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet, és a felperes keresetét elutasította. A Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást pontosan és törvényesen állapította meg, nem észlelte azonban, hogy a felperes nem rendelkezik kereshetőségi joggal. Kifejtette, hogy a keresetindítási jog nem eredményezi automatikusan a felperes kereshetőségi jogának fennállását, vagyis azt, hogy az adott közigazgatási tevékenység a felperes jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érinti. Rámutatott arra, hogy a kereshetőségi jog fennállásának megállapítása a jogvita érdemére tartozó kérdés, amit az egységes bírói gyakorlat szerint a közigazgatási bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, annak hiányában a keresetet el kell utasítani. Hivatkozott arra, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 17. § (1) bekezdés a) pontja szerint a per megindítására az jogosult, akinek jogát vagy jogos érdekét a közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti, a vitában érdekelt. Hangsúlyozta, hogy a kereshetőségi jog ezt az érdekeltséget fejezi ki, ami a fél és a per tárgya közötti közvetlen érintettséget feltételez, vagyis egy, az anyagi jog alapján fennálló közvetlen jogi kapcsolatot a hatósági döntés és a felperes jogi helyzete között, amit a felperesnek kell bizonyítani. A Kúria szerint a felperes és a per tárgya közötti közvetlen jogi kapcsolat, a felperes anyagi jogi érdekeltisége nem volt megállapítható, kereshetőségi jog hiányában ezért a keresetet el kellett utasítani.
- [3] 3. Az indítványozó a Kúria ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében a tisztességes bírósági eljáráshoz, egyúttal a XXVIII. cikk (7) bekezdésében a jogorvoslathoz biztosított joga annak következtében, hogy a Kúria tárgyaláson kívül hozta meg a jogerős ítélettel ellentétes tartalmú, jogorvoslattal nem támadható határozatát. A tárgyaláson kívüli elbírálás állítása szerint csökkentette érvelési lehetőségeinek potenciálját az azonnali reagálás, a közvetlen válaszadás, a jogi helyzet egyes részleteinek pontosítása, a jogi érvrendszer szóbeli előadásának vonatkozásában. Tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét állította a keresetét elutasító döntés miatt is, mert megítélése szerint

a kereshetőségi jog kérdésében való döntéssel a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelmen, olyan „érvet” használt fel az ügy érdemi eldöntéséhez, amely nem képezte részét az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozó „bizonyítékoknak”. A Kúriának a kereshetőségi jogra vonatkozóan kifejtett értelmezésével, érvelésével kapcsolatban sérelmezte az indokolás formális jellegét, továbbá hogy a Kúria a felperes anyagi jogi érdekeltisége vizsgálatakor figyelmen kívül hagyta azt a tényt, a kérdésnek azon alapjogi vonatkozását, hogy neki a földtulajdonosi közösség tagjaként tulajdonhoz való jogából (XIII. cikk) fakadóan vadászati joga van, amit évek óta nem tud gyakorolni.

- [4] 3. Az Abtv. 56. § értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit.
- [5] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdés szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. A határozott kérelemre vonatkozó követelmény szoros összefüggésben áll az Abtv. 52. § (2) bekezdésével, amely szerint az Alkotmánybíróság vizsgálata az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásának ezért többek között az is előfeltétele, hogy az indítványozó bemutassa Alaptörvényben biztosított jogának szerinte fennálló sérelmét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], valamint indokolja, hogy a sérelmezett bírói döntés szerinte miért ellentétes az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Ezeknek a törvényi feltételeknek akkor felel meg az indítvány, ha alkotmányjogilag értékelhető érvekkel, indokokkal mutatja be az Alaptörvényben biztosított jog tartalma és a támadott bírói döntés közötti ellentétet, alkotmányossági összefüggést.
- [6] Az indítványozó úgy hivatkozott tulajdonhoz, továbbá jogorvoslathoz való jogának sérelmére, hogy pusztán megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, de nem fejtette ki ezen alapjogok alkotmányos tartalmához viszonyított sérelmét, és nem indokolta meg, hogy a Kúria támadott ítélete miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Ezek az indítványi elemek nem felelnek meg tehát a határozott kérelem követelményeinek, nélkülözik azt az alkotmányos tartalmat, azokat az alkotmányos összefüggéseket, amelyek érdemi vizsgálat alapjául szolgálhatnak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot alkotmányossági vizsgálat lefolytatására.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212], hasonlóan például 3124/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [19], 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]]
- [7] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. § értelmében – a befogadhatóság egyéb feltételeinek megfelelő – alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított joga sérelmére több részjogosítványt érintően hivatkozott, állítása szerint tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmére az vezetett, hogy a Kúria tárgyaláson kívül, a felülvizsgálati kérelem keretein túllépve hozta meg ítéletét, amit csak formálisan indokolt.
- [9] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy töretlen gyakorlata szerint a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95, megerősítette a 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [14]]. A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll, amelyek közül egyeseket a XXVIII. cikk (1) bekezdése nevesít ilyenként, más részjogosítványok pedig az Alkotmánybíróság értelmezése folytán tartoznak az alapjog tartalmához.
- [10] 3.2.1. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem tárgyaláson kívüli elbírálását azzal összefüggésben sérelmezte, hogy nem volt módja szóban előadni érveit, álláspontját.
- [11] A XXVIII. cikk (1) szerint a jogvitákat nyilvános tárgyaláson kell a bíróságoknak elbírálni, ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből nem következik, hogy a bíróságok az adott ügyre vonatkozó valamennyi rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárásban a fél jogait és kötele-

- zettségeit kizárólag tárgyaláson bírálhatja el” {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [43]}. Az Alkotmánybíróság egy másik határozatában megerősítette azon álláspontját, „hogy önmagában a tárgyalás tartásának mellőzése – más eljárási vagy anyagi jogi alaptörvény-ellenesség hiányában – nem jelent alkotmányjogilag releváns procedurális alapjogi sérelmet. Ilyen alapjogi sérelem fő szabályként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egészének figyelembe vétele alapján állapítható meg, nem pedig pusztán e komplex alaptörvényben biztosított jog egyes részjogosítványainak a jog egészéből kiszakított értelmezésével.” {3064/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [14]}
- [12] A Kúria által a tárgyaláson kívüli elbírálást illetően felhívott Kp. 107. § (1) bekezdése a tárgyalás tartását a felek kérelmétől teszi függővé, ennél fogva a tárgyalás tartására irányuló kérelmezés lehetőségét biztosítja, és a felek bármelyikének tárgyalás tartására irányuló, határidőben benyújtott kérelme esetén a tárgyaláson történő elbírálást garantálja. Az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy felülvizsgálati ellenkérelmében kérte tárgyalás tartását, ahogy arra sem, hogy a Kúria alaptörvény-ellenes jogértelmezésének következtében nem került sor tárgyalás kitűzésére.
- [13] 3.2.2. Az indítványozó sérelmezte, hogy a Kúria a kereshetőségi jog hiányára alapított ítéletével a felülvizsgálati kérelem keretein túllépve döntött, ezáltal is sérült a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított joga. Az Alkotmánybíróság 3157/2020. (V. 21.) AB határozatában megállapította, hogy sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, „ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét, különösen, ha az ügy érdemére kiható olyan kérdésben dönt, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya” (Indokolás [50]).
- [14] Az Alkotmánybíróság fenti megállapítását a kétoldalú meghallgatás és a fegyverek egyenlőségének elvére alapította, hangsúlyozva, hogy a „XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti jog alanya ugyanis nem elszenvedője, hanem cselekvő résztvevője a jogait és kötelezettségeit elbíráló eljárásnak, ezért alkalmas kell számára biztosítani, hogy az eljárás során elbírálandó, rá vonatkozó tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Ebből következően egy adott ügyben eljáró bíróság a peres felektől függetlenül sem idézheti elő azt a helyzetet, hogy olyan kérdésben hoz döntést, amelyben a feleknek a bírósági eljárás során nem volt lehetőségük megnyilatkozni, az álláspontjukat ütköztetni.” (Indokolás [46])
- [15] Az indítványhoz csatolt iratok között található felülvizsgálati kérelem IV. pontjában az érdekelt részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint a kereshetőségi jog hiánya miatt miért jogszabálysértő a jogerős ítélet. Az indítványozó tehát megismerhette a felülvizsgálati kérelmet benyújtó érdekelt (fél) álláspontját a kereshetőségi jogra vonatkozóan is, és felülvizsgálati ellenkérelmében maga is kifejtette ezzel kapcsolatos véleményét. Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratok alapján ezért az volt megállapítható, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmek keretei között, a felülvizsgálat törvényes kereteit nem túllépve vizsgálta, értelmezte, döntött a kereshetőségi jog kérdésében. Az indítvány tartalma semmilyen összefüggésben nem tette szükségessé annak a kérdésnek a vizsgálatát, hogy közigazgatási perben a kereshetőségi jog kérdésében kérelemre vagy hivatalból kell-e a bíróságnak döntenie.
- [16] 3.2.3. Az indítványozó szerint a Kúria csak formálisan indokolta meg ítéletét, a Kúriának a kereshetőségi jogra vonatkozó értelmezését, az abból levezetett, az indítványozó keresetének elutasításához vezető megállapítások indokolását sérelmezte.
- [17] Az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatában kifejtette, hogy „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” (Indokolás [34]). Ugyanakkor azt is kifejtette az Alkotmánybíróság, hogy az indokolt döntéshez való jog nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamilyen érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné (Indokolás [31]). Az indokolt bírósági döntéshez való jog alkotmányos tartalmának megfelelő indokolás megléte, és nem az indokolás tartalma hozható összefüggésbe a XXVIII. cikk (1) bekezdésével {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [18] A fentiekre is figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kúriai ítélet indokolása nem veti fel az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét. Az indítványozó alapvetően nem az indokolás hiányát, hanem annak tartalmát, vagyis a Kúria keresetet elutasító döntésének indokait kifogásolta. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény védelme legfőbb szerveként az Abtv. 27. §-ában

szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja, törvényeségi kérdésekben nem bírálhatja felül a bíróságok alkotmányjogi panasszal támadható határozatait. Az Alkotmánybíróság ezért annak érdemi vizsgálatába ebben az ügyben sem bocsátkozhatott, hogy a bíróság döntése jogszerű, az általa alkalmazott jogszabályi rendelkezések értelmezése megfelelő volt-e, ezek ugyanis nem alkotmányossági kérdések.

- [19] 3.2.4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állító indítványi elem egyes részeiben, de összességében sem vet fel új, az Alkotmánybíróság által érdemben még nem vizsgált alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem ébreszt kételyt a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet illetően sem.
- [20] 4. Mivel a panasz a fent kifejtettek szerint nem felelt meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjának, részben az Abtv. 29. §-ában előírt feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [21] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie az indítványozónak az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztése iránt előterjesztett kérelme tárgyában.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/871/2021.

